

תוספת שבת

זמני הדלק'נ פרשת קרח
ירושלים: 7:09 מוקדם: 6:59
בני ברק: 7:25 מוקדם: 7:15
מודיעין עילית: 7:19 מוקדם: 7:09
חיפה: 7:19 מוקדם: 7:09
טבריה: 7:16 מוקדם: 7:06

העלון השבוע
לרפואת הצדיק הגאון
רבי חזקיהו דב הכהן
בן שושנה קוק שליט"א
ולרפואת האברך הצעיר
חיים בן עדינה בתושח"י.

מדברי רבותינו זצוק"ל ושיבדלחט"א במעלת תפילת מנחה בערש"ק וקדושת השבת

לרגל הנסיעה לחו"ל להצלת עולם התורה: משל נפלא על כבוד השבת עם סיקור הביקור ההיסטורי של מרן רשכבה"ג הגר"ד לנדו שליט"א ב...ביתי במודיעין עילית

הקדמה למשל:

המקור לכל המשל המתואר כאן הוא מפורש בגמ' (שבת קיט.):
'רב אמי ורב אסי מכתפי ועיילי מכתפי ונפקי. אמרי: 'אילו איקלע לן רב יוחנן, מי לא מכתפינן קמיה?'. ופירש רש"י:
'מכתפי ועיילי וכו'. בער"ש יוצא ונכנס תמיד, להביא תמיד משואות, כלי תשמיש ובגדי חופש ומגדים, כאדם שמקבל את רבו בביתו, ומראה לו שהוא חשוב עליו, וחרד לכבודו לטרות ולהרבות בשביליו, ע"כ, וכמו שביאר לנו רבינו הרמח"ל במסילת ישרים (פ' ט): 'ותראה היקשו של רב נחמן שיש לנו ממנו מקום לימוד, כי אם היה 'מתבונן' מה היה עושה לפי דרכו לאדם שהוא חפץ לכבודו, וכזה עצמו היה עושה לשבת'.

וז"ל היערות דבש ח"א: 'בכל מקום שמשמרים שבת כראוי יש שם שריית

שכינה, ולכן מאוד יש לזהר בשבת בעסקיו ודבריו וענייניו כעומד לפני ה', והכל מתוך שמחה עצומה שזכה לכך, כמו שבא אליו האדם הגדול שבדור, ששמח בכל רגע למרות שיש בדבר יראה, וכמו שכתב רבינו המשנה ברורה בלשונו הזהב (סי' רנ סק"ג; שם עולם שער שמירת השבת פ"ד ד"ה ובפרט): 'כי שבת נקראת כלה מלכתא, וכאילו מקבל פני המלך יתברך שמו... וידמה בדעתו כאילו יבוא אליו להתאכסן מלך בשר ודם, כמה היה מכבד הבית ומציע המיטות - ואפילו יש לו כמה משרתים - והיה שמח על שהורשה לשמש לפניו'.

המשל הנפלא

...אני הולך ברחוב מהורהר, חושב על חשבון הבנק שנמצא קרוב לקו האדום, והמצב בבית לא הכי שפיר בכל מיני תחומים. ולפתע... "ר' משה מה שלומך?" אני שומע את קולו של ידידי מהכוילל ר' יענקב: "מה העניינים? אתה יודע, יש לי בשבילך חדשות מעניינות מאוד, משהו שפשוט יהפוך אותך בין רגע למאושר עלי אדמות".

"יעקב, אולי תפסיק למתוח אותי ותספר כבר", ואני חושב לעצמי: מה כבר יכול להיות? אבל ר' יענקב כולו משולהב כאילו לא מבחין במבטי היבש שלא מאמין שיש משהו שיכול באמת להפוך אותי למאושר... וממשיך בדבריו:

"ובכן; הייתי היום אצל מרן גאון ישראל הגר"ד לנדו שליט"א להכרעה גדולה בכמה עניינים מסובכים מאוד, וכשהוא הבין תוך כדי השיחה שאני מקריט ספר, הוא שאל אותי אם במקרה אני מכיר את הגאון ר' משה כהן. כשהנהנתי בראשי הוא

אמר לי, שהראו לו את השיטק'ל שכתבת ב'אהלי טהרות', מה שתירצת שם את קושייתו על החזו"א מהסוגיה ביומא כ"ד, וכתבת שם ש... וכו'. והוא כל כך התפעל מהישרות שלך, וברוב ענוותנותו הוא ביקש ממני לשלוח איתי לא פחות מאשר 'מתנת ידידות' עבורך!!! אתה שומע טוב?!! מתנת ידידות ממרן גאון ישראל... כל ספרי שיעורי מרן וכמה כתבים שעין הדפוס לא שזפתן, עם הקדשה מיוחדת לכבודך.

הכול מרוב שמחתו ממה שתירצת שם את דברי החזו"א, מהקושייה האדירה שהייתה קשה לו ארבעים שנה מסוגיה ארוכה, שלכאורה מפורש בה נגד דברי מרן זללה"ה, ובהזדמנויות רבות שאל כמה מגדולי תלמידי החזו"א ולא אמרו לו דבר... ואתה זכית לתרץ את זה... לכן הוא נותן... לך... ר' משה, מרוב התפעלות מהאמת שלך, והישרות והעומק שהוא ראה בחידוש שלך, הוא רוצה לכבד אותך בכל הכבוד הזה..."

אני שומע את הכול ו... פשוט לא יודע מה לעשות עם עצמי. הלב שלי מנתר מהתרגשות... "מה? באמת?! אתה בטוח שאין פה איזה טעות בכתובת?", "לא, הוא אמר לי במפורש: הג"ר משה כהן מקריט ספר מרחוב... מספר... והנה הנה הספרים שמרן רשכבה"ג שלח לך... וזה ההקדשה..." אני לא מאמין... כתב ידו של מרן לא ניתן לזיוף...

וממשיך ידידי ומתאר לי מה שהיה שם באותו מעמד בבית בגבעת רוקח, לעיני באי ביתו וכל הציבור שהיו שם. "תקשיב טוב ר' משה... זה לא נגמר בזה. מרן, שבלבו בוערת אש אהבת התורה, והוא ארט החזק שלך תפס אותו כל כך והוא שווה אצלו כל הון דעלמא, עד כדי כך שהוא הביע בפני כל הנוכחים שם את רצונו לבוא לבקר אותך... והוא ביקש לברר מתי זה הכי טוב בשבילך ושחם ושלום לא יגרם לך מזה ביטול תורה..."

אני פשוט לא יודע את נפשי מרוב כבוד ואושר, ודמעות סוררות של התרגשות יורדות על לחיי... מה זכיתי אני הקטן שמרן גדול הדור, שעל פי כל הגה היוצא מפיו מתנהלת כל הגולה כולה, מרן שנהירין לו כל חדרי תורה, יופיע בביתי הקטן?! איזה כבוד הוא רוצה לעשות לי, עבור שזכיתי לחדש לו חידוש אחד בתורה, וכמה אני חשוב בעיניו על הדבר הזה... מה? מרן רוצה להטריח את עצמו עד קריית ספר לבקרני, על שהאיתי את עיניו בדבר אחד מדברי מרן החזו"א זללה"ה?! איזה אהבת תורה שאין בנמצא מונחת בדבר הזה...

המשב"ק: "אז השבת הבאה פרשת... תשפ"ו, כן! סגרנו, אני מיד חוזר אליך לקבל את האישור הסופי מהקודש פנימה". לא עברה דקה והוא חוזר אלי: "כן, בשבת מרן אצלך!!".

אני כולי רועד, הולך במהירות הביתה, ובדרך פוגש אנשים ומספר להם בהתרגשות: "אתם יודעים, מרן גאון ישראל בשבת הקרובה בקריית ספר!", "מה?!" "שמעתם טוב! כן, מרן רשכבה"ג הגר"ד לנדו שליט"א השבת בקריית ספר המעטירה".

"אבל לכבוד מה? מה זכתה עירינו לביקור ההיסטורי הזה?!", אני מתחיל לספר להם בהתלהבות גואה את כל הסיפור הבלתי יאומן הזה, ואני רואה את המבטים הננעצים בי, של אדם שנסתרה דעתו. אבל אני שכבר חששתי ובצדק מזה, השארתי אצלי את המצלמה, ואני מראה את כל ההסטרות לכל דורש... "מה? הוא בא אליך עבור השטיקל תיירה שכתבת ב'אהלי'?" "כן, זה מרן שליט"א. מרן פשוט בא אלי עבור ההתפעלות מהחידוש הנורא שחידשתי לדעתו הרחבה מיני ים". "מה? אשרך שזכית לזה!".

אט אט פשטה השמועה כאש בשדה קוצים. כן, מרן שליט"א שובת בעירנו בעזרה"ת בשבת זו... כמובן שבית הכנסת שאני מתפלל בו, לא יוכל להכיל את כל הבאים מכל קצוות העיר להקביל את פני מרן, ומיד העירייה והעומד בראשה שהוכנסו בסוד העניינים, הקצו את המתנ"ס העירוני, לצורך קהל האלפים העומד להגיע להיות במחיצתא חדא עם רשכבה"ג. האולם נוקה ועוטר בעיטורים מפוארים ומרהיבי עין במיוחד.

בכניסה לעיר נתלה שלט ענק עם תמונת מרן גאון ישראל והכיתוב: "ותורה יבקשו מפיהו כי מלאך ה' צבקות הוא"... לוחות המודעות כוסו במודעות וכותרות 'צהלי ורונ', ושם פורסמו כל סדרי השבת. כמובן שלסעודות השבת בבית, הוזמנו רק אי אלו מחשובי העיר, כמרא דאתרא ורבני העיר, שיבואו בסוף הסעודות, אך בסעודות עצמם לא יהיו רק אני וביתי, לפי בקשת מרן שליט"א, להראות את גודל חיבתו אלי, וזר לא יקרב אליהם.

כמובן שביתי הקט נוקה ונשטף כמו בערב פסח. החלונות צוחצחו, והכניסה לבניין הוברקה כמו שלא הוברקה מעולם... אשתי היקרה עשתה חלות טעימות מיוחדות, ממרשם מיוחד של אמי, ויין הוזמן במיוחד מבני ברק, מהמקום שמרן בעצמו קונה, משם הזמנתי דגים מיוחדים בהשגחה המהודרת של הגאב"ד ר' שבח, ומרוב שמחה הלכתי בעצמי לקחת אותם מהמכירה הפרטית... ובשר ועופות של 'שארית' שנשחטו בפיקוחו האישי של הגאון הגדול... הכול כמו בבית מרן, כי מרן אמר שהוא סומך עלי בכל העניינים, שאני יעשה הכול כמו בביתו נאווה בכל החומרות והדקדוקים... והלכתי ל'יש' וקניתי כל מיני דברים מיוחדים, הכול שיהיה בתכלית הכבוד הראוי...

וחוץ מזה, אותו השבוע שקעתי בלימוד עד השעות הקטנות של הלילה, להיות ראוי קצת לארח את מרן, והכנתי כמה שטיקל'עץ להציעם לפני מרן בסעודות השבת.

ביום ששי קמתי מוקדם, כולי מרוגש. אני בודק מה עוד אפשר להכין, שיהיה בתכלית הכבוד וההדר, ואני מסתובב בבית ושואל: "מה עוד אפשר לעשות לכבוד האורח הדגול?". אני מציע בעצמי את המיטה בו מתעתד מרן לישן, ופורס סדינים חדשים שנקנו במיוחד לכבוד מרן, ושמיכה מיוחדת...

וידידי ממשיך ומספר לי עוד יותר, כי מרן בתוך הדברים הציע, כי אם זה רק שייך הוא רוצה להיות אצלך שבת שלמה, ולהתפלל אתך בבית כנסת שלך דווקא, ולאכול אצלך את כל סעודות השבת. פשוט להיות אתך, במחיצתך - מחיצת מי שמפיו יצאו המרגליות שהניחו את דעתו אחרי 40 שנה, והתברר שם שהשאלה הזו טרדה את מוחו יום ולילה, למרות כל הש"ס והראשונים והאחרונים שנמצאים במוחו, וכלל דברי החזו"א וכו', אבל השאלה הזאת דווקא לא משה מליבו כל הימים... ואתה שהנחת את דעתו, פשוט נקשרת בליבו פנימה באופן שאי אפשר לדמיין, כמו שהיה ברור לכל מי שהיה שם מתוך הלהט שהוא דיבר על זה, והוא לא פחות מכך, רוצה להיות אתך כל יום השבת! רק שהוא מפחד מרוב ענוותו, אולי זה יהיה טרחה לבני ביתך. לכן הוא הסתפק כרגע רק בשליחת המתנה, ואולי באיזה ביקור קצר מאוד, לאות אהבה וידידות שאין בדומה לה.

אני שומע את הדברים, ואני צובט את עצמי כלא מאמין... נכון שאת השטיקל הזה שכתבתי שם, באמת השקעתי בו כמה ימים לנסות ליישב את הקושיה ההיא, ובאמת כשמצאתי את היישוב שמחתי מאוד... אבל עד כדי כך, שאזכר לכוז חובה יתירה אצל מרן רשכבה"ג?! זה אני לא מסוגל להאמין. אבל מה לעשות, ר' יענקב דאג להצטייד מראש במצלמה דיגיטלית, שהסריטה והקליטה את כל הביקור הזה, והוא מוציא לי את המצלמה, ואכן, הכול מתועד ומוסרט ברור באופן שלא נשאר שום ספק בדבר. כן, מרן שליט"א פשוט רוצה, אם זה רק אפשרי לבוא אלי הקטן משה כהן, לפחות לביקור קצר, ומשאלת לבו באמת בכל הרצינות. והלוואי שיתאפשר לו לשבות אצלי שבת שלימה, ואין שום ספיקות בדבר.

כמובן שבדבר כזה אני חייב לשתף את בני ביתי. ולוידוא אחרון, אני מבקש מידידי את המס' של הגבאי הראשי בבית מרן, ואני יוצר קשר אתו. "שלום, מדבר כאן משה כהן ממודיעין עילית" אני אומר בביבשות... "מה, אתה יודע? מרן לא מפסיק לדבר על השטיקל שלך כבר שבוע ימים, מאז שהראנו לו את זה בחוברת על טהרות, והוא מדבר כל הזמן אם אפשר לבקש ממך, אם הוא יכול לבוא לבקר אצלך, ואולי גם להיות אצלך בשבת, ולאכול אצלך".

והוא מוסיף: "אנחנו לא זוכרים דבר כזה מעולם. מרן, שכל ימיו כסתו מונחת בין תלמידי החכמים המופלגים שבכל הדור האחרון. מרן, שכל יום באים לכאן גדולי תלמידי החכמים שבדור להציע את ספקותיהם, ומביאים את חיבוריהם בכל מקצועות התורה בעומק וחרירות, ולא ראינו דברים כאילו, התפעלות כזאת. קשה כל כך לחדש למרן משהו בכל מקצועות התורה, איזה דבר חדש שהוא לא הכיר מכבר. ופה הוא יצא מגדרו לגמרי... כנראה הוא רואה מה שאנחנו לא רואים... הוא פשוט נקשר עמך בחבלי אהבה כאלו, שאנחנו לא זוכרים דוגמתם. מרן שלא יוצא כמעט מגבעת הישיבה, ודאי לא לשבתות שלימות, פשוט מצפה בכיליון עיניים להזמנתך... אז מתי כבר אפשר לארגן את השבת המיוחדת בליבו של מרן?" שואל המשב"ק בקול כמעט מתחנן.

גלי השמחה שעולים בליבי באותו הרגע, עומדים לשטוף אותי... אני מפחד שאני עומד פשוט לטבוע בהם, ואני מיד אומר בקול כמעט נשנק: "מתי שמרן רק רוצה, כל הבית שלי - שלו".

בה רק תכין את עצמך ואת ביתך עם כל הלב לרגלי".

אני מסתובב ולא מאמין. אני הולך להיות אכסניה לשכינה הקדושה. איזה מאושר אני... השכינה הקדושה חפצה בי... השמחה שלי פשוט פורצת גבולות. וכמובן שאני משתף את בני ביתי בשמחתנו הגדולה, בו יהיה ביתנו מעון לשבת הקדושה.

כבר כמה ימים קודם, אני בהיכון עולה ברמה בעבודתי הרוחנית: בתפילה, בתורה, במידות.

ביום שישי אני קם מוקדם, מרוב שמחה, פשוט מרוגש. כן, היום זה קורה. היום השבת באה אלי! מיד אחרי שחרית כמו שצריך, אני רץ הביתה ומתחיל להתכונן לשבת. נותן הוראות לבני הבית, בעדינות ומתוך רוגע ושמחה, מה לעשות בסידור הבית כיאה וכנאה לקודש הבא אלי, ואני בעצמי יוצא לרחוב לקנות בסופר במכולת לפי היכולות שלי, מה שאמצא לכבודה.

אחרי שהכול מוכן, אני מכין את השניים-מקרא בנעימה ברוגע, ולומד כמה הלכות מהלכות שבת, שאדע היאך ליזהר בקדושת השבת, וחס ושלום לא אכשל באיזה מלאכה או שבות חלילה, ופונה לבית הכנסת למנחה גדולה, שיהיה לי האפשרות לקבל שבת מבעוד יום ולהתפלל לפני ה' שאזכה לארח את השבת ולכבדה כראוי, ושלא אפגום בקדושת השבת הבאה אלי.

ב"סלח לנו" אני מהרהר בתשובה. הרי אין זה ראוי לקבל את המלך מלוכלך בפגמי העוונות... לאחר מכן אני פורש למנוחה קצרה, לקבל פני השבת ברוגע ורעננות.

בהדלקת נרות, לובש בגדי שבת והולך לבית הכנסת לקבל את פני השבת הבאה אלי בשמחה, בשירה אדירה של "בואי בשלום עטרת בעלה גם בשמחה ובצהלה", לפחות כמו ה"לאורו לאורו" שעושים בקבלת פני הגדול שבדור.

לאחר תפילת ערבית אני פוסע לביתי, עם אורחת הכבוד שלי 'שבת המלכה', המלווה במלאכי השרת המתלווים אליה עד בואה לביתי. אני עולה במדרגות... כן, הנה-הנה המלכה בעצמה באה לביתי. בהתרגשות ממש כמו שבא אלי פאר הדור והדרו, רשכבה"ג מרן שליט"א.

הסיפור הנפלא על מסירות נפשה של הרבנית תמר שטינמן זיע"א לשמירת השבת בשואה,

ואולי בזכותו זכתה הרבנית גם להתחתן עם גדול הדור?

קורנפלד, לימים הרבנית הצדקנית, אשת חבר לרשכבה"ג מרן הגראי"ל שטינמן זצ"ל. הנערה שמחה על שהצליחה להתקבל לעבודה, והחלה לבוא מדי יום יום לעשות את מלאכתה במפעל

ויהי באחד הימים, ומנהל המפעל קרא לכל העובדות, וקבע כי העבודה תימשך בכל ימות השבוע, כולל יום השבת רח"ל. מיד החלה תסיסה בין הנשים היהודיות שעבדו במקום, היעלה על הדעת כי תיאלצנה לחלל שבת?! האם אשה או נערה יהודיה יכולה להסכים לכך?! מנהל המפעל שם לב לכך, ומיד קם והכריז בטון נחרץ: 'אשה שאינה מתעתדת לעבוד בשבת - שתקום ותעזוב את המפעל עוד היום! אינני מוכן להחזיק כאן עובדות שעובדות ששה ימים בשבוע בלבד!'

המנהל ידע היטב מה משמעות האיום, והיה בטוח כי הוא יעשה את שלו... כל בר דעת הבין שעזיבת המפעל - הינה למעשה בחירה מרצון בחיי בריחה, רדיפה ונדודים, מפחד השלטון

הרגע המיוחל מגיע. הפלאפון מצלצל. 'מרן כבר נמצא ליד לוד'. כל ילדי העיר לבושים בגדי שבת עם לפידים בידיהם, עומדים בכניסה לעיר, ותזמורת מיוחדת על ככר השבטים ו... הנה נראה רכבו של מרן... וכל הקהל הענק פוצת בשירה אדירה לכבוד התורה: 'לאורו לאורו לאורו, לאורו נסע ונלך... עד כי לבדו לבדו, עד כי לבדו ימלוך מלך! וכולם ביחד בטון הכי גבוה ששייך, והתזמורת מנצחת על הכול: 'לאורו לאורו לאורו, לאורו נסע ונלך... עד כי לבדו לבדו, לבדו ימלוך מלך... עוד הפעם: 'לאורו לאורו לאורו, לאורו נסע ונלך'---

ההתרגשות אוחזת בכולם, ואט אט רכבו של מרן מפלס דרך בין קהל הרבבות שבא לקבל את פניו, והרכב נוסע הישר אל ביתי... רעדה אוחזת בי כשאני מחזיק בידי של מרן, עולה עמו במעלית, ונכנס להבית שנראה זרה באור יקרות... הנה, הודה זיוה והדרה של הדור כולו, בא לקדש את ביתי... מי אני שזכיתי לכל הכבוד הנורא הזה...

נכון, זה באמת לא היה. גדול הדור מרן הגרד"ל לא בא לביתי... אבל הדבר היותר לא יאומן זה שהשבת הקדושה, המלכה של מלך מלכי המלכים בכבודה ובעצמה, רוצה לבוא אלי ולביתי הפשוט והדל בשבת הבעל"ט, אני שומע ומשפשף את עיני לוודא שאיני חולם. מה, באמת?! השכינה רוצה לבוא אלי הביתה? אני אדם פשוט מאוד... אין כאן איזה טעות? - אני שואל, מתקשה לעכל את הבשורה מטריפת החושים. למה מגיע לי הכבוד האדיר הזה?

אבל כן, זה ככה! יודע למה? כי ה' פשוט אוהב אותך, בנו יקירו. כן, אותך היהודי שומר השבת!! "כ"כ עצומה שמירת השבת הפשוטה שלך, שבגלל זה לבד הוא רוצה לבוא בשכינתו אליך, להיות אתך לבד כל השבת.

והשאלה מנסרת בחלל, שואלת כמתחננת: "אתה מסכים שאני יבוא??", ואני רועד מהתרגשות וקולי נשנק מבכי: "מי אני ומה אני ואיך אני, הקטן, בביתי הפשוט, יזכה לארח את השכינה הקדושה כראוי?", ובת קול משיבה: "אליך ולבית שלך הפשוט,

היה זה בעיצומה של מלחמת העולם השנייה, כשאירופה כולה נרמסה תחת מגפי הקלגסים הנאצים, שהשליטו בכל מקום אימה ופחד. גם צרפת הגדולה נפלה בקרב והובסה בפני הצבא הגרמני, שהקים בה את מה שכונה 'שלטון וישי' - השלטון ששלט בצרפת בתקופת המלחמה, וכדרכם של הנאצים בכל מקום בו דרכה כף רגלם, גם בצרפת החלו מיד בהצרת צעדי הציבור היהודי. כל מי שנמצא ברחובות צרפת ולא היה שייך לעבודה כלשהי בשירות המשטר הנאצי - חרץ בכך את דינו להישלח ברכבות המוות לאחד ממחנות ההשמדה. הדרך היחידה לשרוד את התנאים הקשים באותה עת, היתה להתקבל לעבודה במפעל כלשהו, שתוצרתו משמשת את הנאצים, וכך ניתן היה לזכות בחיים.

באותה תקופה, נשים ונערות יהודיות רבות התקבלו לעבודה במתפרות שונות ברחבי פריז וגלילותיה, מה שהעניק להן אפשרת חיים. אחת מהנערות הללו היתה נערה צעירה בשם תמר

בשבת, בכל מחיר שבעולם. היא ידעה שהיא נוטלת על עצמה סיכון לא פשוט ומחיר אישי לא קל - אבל בחרה מרצון לקום ולעזוב את מקום העבודה שהבטיח מחסה בטוח ומוגן!

כראות המנהל את אומץ ליבה וגבורתה של הנערה היהודיה, הודיע המנהל כי הוא מוותר רק לה על חובת העבודה בשבת. 'לאחר שראיתי עד כמה בוערת בה האמונה בדתה היהודית ועד כמה היא מוכנה להקריב ולהתמסר למענה - אני משחרר אותה מכל עבודה בשבת, והיא תוכל להישאר במפעל במתכונת עבודה ששה ימים בשבוע בלבד!' וכך גם ניצלה מהשואה, ומי יודע אולי 'גם' בזכות סיפור זה זכתה הרבנית ע"ה להיות אשתו של גדול הדור!

הנהגות מרן רה"י רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זיע"א בניצול הזמן בימי שישי שבת - לרגל יום פטירתו כ"ו סיון

השבת היה מוסר שיעור לבעלי בתים, וכעבור שעות אחדות - שעתיים לפני שקיעת החמה - היה מוסר את שיעורו הקבוע לבני הישיבה.

נשאל רבינו מפי נכדו: הרי הסבא כלל לא נח במשך השבת, ובנוסף לשיעורי הישיבה עוד הוא קובע ללמוד עם כמה וכמה מנכדיו, האם אכן ראוייה הנהגה זו לכל אחד? התחמק רבינו בענווה, והפטיר: "אח, פעם היו לי כוחות..." - ומיד הוסיף ואמר: "בכל אופן, ההנהגה בשבת קודש צריכה להיות שתהא כולה רוחניות. אם צריך לנוח - אזי נחים, אבל העיקר שלא יהיה חלילה מצב של ישיבת בטלה וכד'."

לפני כעשרים וחמש שנה כתב מכתב בנושא זה יחד עם מרן הגראי"ל שטיינמן זיע"א ומרן הגר"ח קניבסקי זיע"א, וז"ל: אל יראי ה' מקדשי שביעי: הננו פונים בזה לבני התורה היקרים שיחיו, בדבר אשר עוררו כבר כמה פעמים גדולי ישראל, בעניין חיזוק הסדרים של ימי שישי ושבת קודש עד כמה שאפשר. אשר כידוע שקדושת ימים אלו מסוגלים מאד לעליה בתורה וביראת שמים, והרבה תלמידי חכמים צמחו לגדולי ישראל על ידי ניצול זמנים אלו, ומה עוד שימים אלו הם כמעט שליש מימי חייו של האדם עלי אדמות.

ידועים דברי הגר"א ז"ל ב"שנות אליהו" פ"א דפאה בשם הירושלמי, שכל תיבה ותיבה של דברי תורה היא מצוות עשה בפני עצמה, ויכול לזכות ביום אחד באלפים ורבות של מצוות עשה, ולעומת זאת המבטל יום אחד, כבר ביטל אלפי מצוות, שכל מצווה של לימוד תורה שקולה כנגד כל המצוות, וכדאיתא בירושלמי.

והעיצה לחזק את הלימוד בימים אלו, על ידי קביעות בחברותא לסדרי לימוד קבועים ולא ארעיים, או לחזרת הלימוד, או ע"י לימוד פרק או מסכת אחרת [ובתור הצעה לאברכים אפשר לנצל ימים אלו ללימוד ועיון סדר זרעים או טהרות] וכאשר הלימוד יהיה קבוע יתקיים הדבר ויצליח. ובזכות החיזוק במצוות לימוד התורה וכבוד שבת קודש, יעזרינו הקב"ה על דבר כבוד שמו יתברך, ונזכה לראות בביאת גואל צדק במהרה בימינו אמן. (חשון תשנ"ה)

הנאצי. שהות בצרפת בלי תעודת עובד - כמוה כהזמנה לנסיעה מהירה ברכבות המוות, בואכה מחנות ההשמדה!

הנשים שמעו את האיום, ונרעדו. בצער רב ובכאב לב נוראי נאלצו להסכים לתנאים הקשוחים של מנהל המפעל, ולהסכים לעבוד שבעה ימים בשבוע. כולן, חוץ מנערה אחת... הנערה תמר, היא לא הסכימה. מיד בשומעה את איומיו של המנהל, ארזה את תרמילה הקט והודיעה כי היא עוזבת את המפעל. בראש מורם ובגבורה יהודית הודיעה למנהל כי היא לא מוכנה לעבוד בשבת בעד כל מחיר שבעולם, ולפיכך היא קמה ועוזבת!

היא ידעה את המשמעות, הבינה את הסיכונים. ובכל זאת, האמונה שבערה בתוכה וכוחות נפשה לא הסכימו לכך שתעבוד

בתוספת שבת בכניסת השבת

ידוע על חביבותו הרבה של רבינו זצ"ל להקדמת כניסת השבת, ולכבודה של השבת, הדבר אף התבטא בהנהגתו המיוחדת שהקדים והנהיג בביתו שידליקו נרות 50 דק' לפני השקיעה, ולאחמ"כ קרא שיר השירים מתוך מגילה מקלף בהתרגשות מיוחדת, הרבנית הדליקה בחדר שסועדים בו, ורבינו היה מעלה את הנרות בעצמו בשאר החדרים.

והיה מרבה רבינו לעורר על הצורך לסיים את כל ההכנות זמן ניכר לפני כניסת השבת, ולא עם כניסת השבת, וכך ביאר בספרו 'מנחת יהודה', על דברי רבי חנינא שהיה מכריז ואומר בכל ערב שבת "בואו ונצא לקראת כלה מלכתא": רצה לומר בזה, דהרי לצאת לקבל פני השבת כאדם היוצא לקראת אורח החשוב לו לקבל פניו - הוא יוצא לקראתו לפני בואו. כן צריך להיות קבלת השבת - לפני שמגיעה כניסת השבת. ואם כן, הרי האדם צריך להיות מוכן ויגמור כל מלאכתו עוד לפני אותו הזמן שהוא יוצא לקבל פני השבת... שהוא גם כן עדיין לפני כניסת השבת. (מנחת יהודה, ב"ק לב. אות יז).

במעלת לימוד התורה ביום שבת קודש

יום קודש ללימוד תורה היה יום השבת אצלו עוד מימי חורפו: "כשלמדנו בישיבת חברון, היה כל אחד מכין קושיה של רבי עקיבא איגר, עליה היו דנים במהלך סעודת השבת" - סיפר. כמו כן, קיבלו עליהם רבינו וחבריו ללמוד במשך כל יממת השבת בהיכל הישיבה במשמרות, כדי שקול התורה לא יפסק מהיכלה של הישיבה מכניסת השבת ועד צאתה. ועד שנותיו האחרונות, היה הולך בכל ליל שבת ללמוד בבית המדרש, כשהוא עוסק אז בענינים ומסכתות שלא עסק בהם במשך ימות השבוע. כן היה לומד עם בניו ומשנן עמהם את תלמודם, ולאחר שגדלו ובנו את ביתם, למד עם נכדיו.

אף כשהיה עייף ויגע ממלאכת הקודש שלו - משיעוריו וקביעותיו - במשך ימות השבוע, לא ויתר על הלימוד בליל שבת. לעיתים היה נח קמעה לאחר הסעודה, ולאחר זמן מה היה מתגבר כארי, קם והולך ללמוד. לאחר תפילת מוסף בישיבה, היה עולה לחדרו שבישיבה ולומד עם נכדיו וניניו. לאחר סעודת